

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายศึกษาปัญหาจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สายสามัญและสายอาชีพ ตามแนวคิดของท่านพุทธทาส ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการในรูปแบบของการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ประกอบด้วยสถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน วิธีดำเนินการวิจัยในประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับ ต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

แบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบบการศึกษา ณ จุดเวลา เก็บข้อมูลจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยการส่งแบบสอบถามให้ตอบ

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพ ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา ๒๕๕๐ มีจำนวนประชากรทั้งหมด ๒๒, ๖๘๒ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรสำเร็จของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ๓๗๕ คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น Satisfied Random Sampling วิธีการโดยแบ่งนักเรียนเป็น ๒ สาย โดยหาขนาดตัวอย่างของ

นักเรียนแต่ละสายด้วยการเทียบเป็นสัดส่วนกัน (หาขนาดแล้ว) แบ่งนักเรียนแต่ละสายเป็นสถาบัน โดยการจับฉลาก นำโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในสายสามัญจังหวัดสุราษฎร์ธานีแบ่งตัวอย่างเป็น ๓ เขตการศึกษา มีโรงเรียน ๔๓ โรง ในแต่ละเขตการศึกษา เขียนรายชื่อโรงเรียนใส่ภาชนะ จับฉลากเป็นสัดส่วน ๑ ใน ๓ ของโรงเรียนในแต่ละเขตแล้วคิดเป็นสัดส่วนจากจำนวนนักเรียนสายสามัญในพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑ มีโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๖ โรง มีกลุ่มตัวอย่าง ๘๒ คน นักเรียนสายสามัญในพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๒ มีโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ๖ โรง มีกลุ่มตัวอย่าง ๕๕ คน นักเรียนสายสามัญในพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต ๓ มีโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ๕ โรง มีกลุ่มตัวอย่าง ๕๓ คน รวมกลุ่มตัวอย่าง ๑๙๐ คน และนักเรียนสายอาชีพในพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี มีโรงเรียน ๑๐ โรง มีกลุ่มตัวอย่าง ๑๘๕ คน รวมกลุ่มตัวอย่าง ๓๗๕ คน (รายละเอียดตาม ภาคผนวก ข)

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม (questionnaires) สำรวจปัญหาจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพ ตามแนวความคิดของท่านพุทธทาส ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และคณะอาจารย์ที่ปรึกษา แบบสอบถามสำหรับสำรวจปัญหาจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ช่วงชั้นที่กำลังศึกษา สถาบันการศึกษา ลักษณะครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับท่านพุทธทาส

ส่วนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมของนักเรียน แบ่งเป็น ๕ ด้าน ๕๐ ข้อ ได้แก่

๑. การเป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่	จำนวน ๑๐ ข้อ
๒. การเป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์	จำนวน ๑๐ ข้อ
๓. การเป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน	จำนวน ๑๐ ข้อ
๔. การเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ	จำนวน ๑๐ ข้อ
๕. การเป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนา	จำนวน ๑๐ ข้อ

๓.๓.๒ การตรวจสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบเครื่องมือสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนในการตรวจสอบ ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ (Expert) (ภาคผนวก ข) จำนวน ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยหาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ หรือนิยามศัพท์ของการวิจัยกับรายการข้อคำถาม (Item – Objective Congruence Index : IOC) ซึ่งในการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณานี้จะตัดสินใน ๓ กรณี คือ มีความเห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย ต่อรายการข้อคำถามนั้น ๆ โดยการกำหนดค่าคะแนนดังนี้

- +๑ แทน มีความเห็นว่ามี ความสอดคล้องสัมพันธ์
- ๐ แทน ไม่แน่ใจว่ามี ความสอดคล้องสัมพันธ์
- ๑ แทน มีความเห็นว่ามี ไม่สอดคล้องสัมพันธ์

หลังจากนั้น ใช้วิธีการคำนวณหาค่า IOC โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้องความตรงเชิงเนื้อหา

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

คำนวณค่าเฉลี่ยจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า $IOC \geq .50$ ไว้ใช้ต่อไป ส่วนข้อที่มีค่าต่ำกว่า $IOC \leq .50$ ปรับแก้ไขบางข้อเพื่อให้ครบตามองค์ประกอบ

๒. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้ (try -out) กับกลุ่มที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ นักเรียนสามัญที่โรงเรียนปากแพรกวิทยาคม จำนวน ๑๕ คน และสายอาชีพที่ปอัสเทคนิคสุราษฎร์ธานี จำนวน ๑๕ คน รวมจำนวน ๓๐ คน และนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161)^{*}

^{*} พิสนุ ฟองศรี, การวิจัยทางการศึกษา, (สุราษฎร์ธานี : โรงพิมพ์เลิศไชย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗๕.

จากสูตร

$$\alpha = \left[\frac{K}{K-1} \right] \left[\frac{1 - \sum S_i^2}{S_i^2} \right]$$

K = จำนวน ประเด็นคำถามของแบบทดสอบทั้งหมด

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

จากการคำนวณและวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพหาค่าความเชื่อมั่น = ๐.๙๔ ถือว่าแบบสอบถามดังกล่าวมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง (รายละเอียดตาม ภาคผนวก ก.)

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ผู้วิจัยทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช ห้องเรียนสุราษฎร์ธานีวัดพัฒนาราม (พระอารามหลวง) จังหวัด สุราษฎร์ธานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ขออนุญาตเก็บข้อมูล

๒. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๓๗๕ ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน ๓๗๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๒๑

๓. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและจัดเรียงข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ ส่วนการนำเสนอข้อมูล นำเสนอในรูปตารางแสดงสถิติ ดังนี้

๑. ข้อมูลขั้นส่วนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของนักเรียน วิเคราะห์โดยคำนวณ หาค่าร้อยละ

๒. ข้อมูลขั้นส่วนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามปัญหาจริยธรรมตามคิของท่านพุทธทาสซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD.) พร้อมจัดอันดับของค่าเฉลี่ยประกอบ

๓. ข้อมูลส่วนที่ ๓ การเปรียบเทียบปัญหาจริยธรรมของนักเรียน ตามตัวแปรอิสระกรณีเพศ ลักษณะครอบครัว สถาบันการศึกษา ใช้ค่าทีทดสอบ (t-test) ส่วนกรณีอายุ ช่วงชั้นที่กำลังศึกษา หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ (ระหว่างคู่) โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Post hoc Comparison)